

Téma: Cíle a základy hospodaření - maturitní otázka

Předmět: Ekonomie

Přidal(a): Terezka

POTŘEBY

= pocit nedostatku, které si člověk uvědomuje a snaží se je odstranit.

- Seberealizace
- Uznání a obdiv
- Sounáležitost a láska
- Bezpečí a životní jistota
- Fyziologické potřeby

STATKY

= předměty, které uspokojují naše potřeby,

- - Volné - bezprostředně k dispozici - voda, vzduch,
- - Ekonomické - výsledkem činnosti člověka a nejsou volně dostupné, získáme je pouze výměnou z něčeho jiného např. Vynaložit práci,
- - Spotřební - slouží k uspokojení potřeb přímo - potraviny, oděv,
- - Kapitálové - slouží k výrobě nebo poskyt. potřeb - obilí, vařič, látka, nitě, šicí stroj,
- - Volné - získáváme „jakoby“ zdarma, jsou poskytovány státem - stát na ně získává

prostředky z daní (platíme nepřímo) např. Veřejné pouliční osvětlení,

- - Hmotné - věci - chléb, dům, boty, městské osvětlení,
- - Nehmotné - duchovní výtvoři - počítačový program, znalost cizího jazyka

SLUŽBY

= činnosti uspokojující potřeby,

- - opravy, doprava, obchodní činnost, kadeřnické služ., lékařská péče, ochrana majetku, obrana státu,
- - Věcné - týkají se předmětů - oprava obuvi, autoopravy,
- - Osobní - týkají se přímo člověka - kadeřnictví, kosmetika, lékařské služby,

Potřeby stále rostou:

1. a) *každý člověk může mít jiné potřeby* - jsou ovlivňovány:

→ Podstatou člověka - jedinečná bytost - různý věk, vzdělání, fyzického a psychického založení člověka,

→ Okolím a společností - vyspělost ekonomicky, úroveň vzdělání v celém státě, životní prostředí,

→ Výší příjmů - jiné potřeby mají lidé se starobním důchodem a jiné třeba úspěšní manažeři, b) *potřeby se vyvíjejí a rostou:*

→ S věkem - malé děti/gumové hračky, větší/panenky nebo autíčka dále kolo, motorku, auto - se založením rodiny - byt, dům, zařízení,

→ **S vývojem ekonomiky, technologickým pokrokem - tlačítkový x dotykový mobil.**

VÝROBNÍ FAKTORY

= některé statky se nacházejí volně v přírodě, ale převážnou většinu statků je nutno vyrobit - k tomu slouží VF = činitele:

Přírodní zdroje:

- **I.** = půda, nerostné bohatství, lesy, voda, vzduch,
→ půda je rozhodující činitel v zemědělství, nerostné bohatství v hutnictví,

1. II. Kapitál

= všechny kapitálové statky (hmotné i nehmotné) používané k práci (látka, nůžky, nitě, barva atd.)

- Přírodní zdroje se vložením práce stávají kapitálem,

→ např. Uhlí je přírodní zdrojem, ale po vytěžení se stane palivem či surovinou → tedy kapitálem,

• **III. Práce**

= vynaložení fyzické a duševní energie člověka na získání statků či služeb,

→ práce švadleny, dělnice v balírně,

- k vykonávání práce musí mít člověk fyzické a taky duševní schopnosti (určitou úroveň intelektu, znalostí a dovedností),

→ v průběhu vykonávání práce se schopnosti zdokonalují,

VF = činitelé

- slouží k získání statků a služeb - zahrnující přírodní zdroje, kapitál a práci,

Finanční kapitál = slouží k získání VF - k pořízení hmotného kapitálu, využití přírodních zdrojů a placené práce,

VZÁCNOST

- = charakteristika ekonomických statků, podstatou je užitečnost a omezenost daného statku,
- → Říkáme, že potřeby jsou neomezené - ale zdroje k jejich uspokojení omezené naopak jsou.

Hranice produkční schopnosti:

- vyjadřuje maximální množství produkce, která lze ze zdrojů daného státu vytvořit,

- např. I v měřítku státu je k disp. jen omezené množství VF - orné půdy, práce schopných obyvatel,

→ v důsledku toho může stát vyprodukovat jen omezené množství statků a služeb,

Statky jsou vzácné, pokud jsou současně:

→ užitečné - uspokojují potřeby,

→ omezené - nejsou volně dostupné, za jejich získání jsme ochotni něco vyměnit nebo zaplatit,

OBĚTOVANÁ PŘÍLEŽITOST

- není dostatek služeb a statků pro všechny - musíme si vybírat mezi těmi, které chceme - vybereme jednu možnost a ztratíme druhou →?

Náklady obětované příležitosti

- hodnota druhé nejlepší příležitosti, které se subjekt vzdá ve prospěch jiné příležitosti

ZISKOVÉ A NEZISKOVÉ ORGANIZACE

ZISKOVÉ:

- - hlavním cílem je zisk,
- - **v ČR podnikají tyto subjekty:**
 1. Živnostník,
 2. Korporace (v.o.s., k.s., s.r.o., a.s.),
 3. Družstvo,
 4. Státní podniky,

→ **zapisují se do obchodního rejstříku + musí dodržovat občanský zákoník,**

NEZISKOVÉ:

- - hlavním cílem není dosažení zisku, ale poskytovat sociální služby obyvatelstvu,
- = **veřejný sektor:**
 1. Obrana státu,
 2. Rozvoj vědy, vzdělání a tělovýchovy,
 3. Ochrana kulturních památek,
 4. Humanitární činnost,

- 5. Rozvoj duchovních hodnot,

→ jsou zakládány právníckými osobami a jsou přísně kontrolovány státem – hlavně jejich účetnictví!

→ zapisují se do OR (obchodní rejstřík),

Státní NEziskové organizace:

→ tyto neziskové organizace jsou 100% dotované státem a stát jim určuje předmět podnikání,

- = Státní školy,
- = Státní zdravotnictví,
- = Obrana státu (armáda),
- = Instituce pro ochranu životního prostředí,

NEstátní NEziskové organizace

→ částečná dotace od státu,

- = Fundace (nadace a charity) – účelová zařízení se sociálním nebo zdravotním zaměřením, kdy peněžní zdroj plyne od dobrovolníků (Paraple, Kuře),
- = Církevní organizace – peněžní zdroj od věřících a částečná dotace od státu,
- = Politické strany,
- = Spolky (= občanská sdružení) – myslivecké, rybářské spolky.